

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

8

1911

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

BAS. N. GRÉGORIADÈS

E.Υ.Δ. ΑΓΚ.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΣΥΜΜΙΚΤΑ

— Ζίρια σλαβικὸν ὄνομα τῆς Κυλλήνης. Ἐν ταῖς ἀξιολογώταταις *Arkadische Forschungen* ταῖς ἐκδοθείσαις ἐν Βερολίνῳ τῷ 1911 ὁ βαρῶνος κ. *Hiller von Gärtringen* λέγει ἐν σ. 16 περὶ τοῦ ὄρους Κυλλήνης *Ziria bei den Slaven schon in frühmittelalterlichen Scholien*. Καὶ ὅτι μὲν Ζίρια ὀνομάζεται ἐν τοῖς νέοις χρόνοις ἡ Κυλλήνη καὶ οὐχὶ Χελμός, καθ' ἃ λέγει ὁ *Fallmerayer* (*Geschichte der Halbinsel Morea während des Mittelalters* Τόμ. Α' σ. 326), εἶνε ἀναμφήριστον. Ἀμφίβολον δὲ εἶνε ἂν τὸ ὄνομα εἶνε σλαβικόν, ἐπειδὴ μόνον ἐν τῇ νοτιοσλαβικῇ Ζηρ σημαίνει τὰ ξυλοκέρατα, ἅτινα ἄλλως εἶνε ξένα πρὸς τὴν Κυλλήνην, κεκαλυμμένην ὑπὸ πιτύων. Ἄλλ' ὅτι τὰ σχόλια, ἐν οἷς μνημονεύεται τὸ ὄνομα Ζίρια, ἀνέρχονται εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τῶν μέσων αἰώνων, δὲν εἶνε ἀκριβής. Ὅσον οἶδα, ἡ πρώτη μαρτυρία περὶ τοῦ ὀνόματος ἦν ἔχομεν εἶνε παρασελίδιον σημείωμα τῶν Παρισιακῶν κωδίκων τοῦ Πτολεμαίου 1401 καὶ 1402 ἔχον ὧδε· Στύμφαλος ὄρος ἢ Ζηρεία, τὸ αὐτὸ καὶ Κυλήνους ὄρους. Ἴδε *Claudii Ptolemaei Geographia* ἐκδ. *Nobbe*. Ἐν Λειψία 1843 Τόμ. Α' σ. 215 σημ. 2. Ἄλλ' οἱ κώδικες οὗτοι ἀμφότεροι εἶνε μεταγενέστεροι, γεγραμμένοι τὸν 15' αἰῶνα (*Omont Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque nationale* Τόμ. Β' σ. 38). Καὶ ἂν δὲ τυχὸν ἀπαντᾷται τὸ ὄνομα Ζίρια ἐν τινι τῶν κωδίκων τῶν περιεχόντων ἀνεκδότους μετονομασίας πόλεων, οἷαι αἰ ἐν τῷ τοῦ *Parthey Hieroclis Synecdemus* κτλ. Ἐν Βερολίνῳ, 1866 σ. 312 κ. ἰ. (Πρῶτ. Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. 5' σ. 486 κ. ἰ.), καὶ οὗτοι οἱ κατάλογοι δὲν εἶνε συνήθως ἀρχαιότεροι τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος, ἅτε πιθανῶς, ὡς θέλω ἀποδείξει ἄλλοτε, προερχόμενοι ἐκ τοῦ Γεωργίου Γεμιστοῦ. Ἄλλ' οὐχ ἦττον τὰ ἐνταῦθα παρατηρούμενα ἀναφέρονται, ὡς εἶκος, εἰς μόνην τὴν μέχρις ἡμῶν περιελθοῦσαν πρώτην ἀναγραφὴν τοῦ ὀνόματος, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ἀρχαιοτέραν αὐτοῦ χρῆσιν, εἴτε

αὕτη προῆλθεν ἀπ' εὐθείας ἐκ σλαβικῆς ἱποικήσεως, εἴτε τὸ ὑποτιθέμενον σλαβικὸν τοῦτο ὄνομα εἶνε ἐκ τῶν ὑπὸ Βλάχων νομάδων συγκατελθόντων ἐκ βορειοτέρων ἑλληνικῶν χωρῶν.

— **Ἐπιστολαὶ τοῦ βασιλέως Ὀθωνος.** Πρὸ τινῶν ἰτῶν ἔξαγορασθὲν ὑπὸ τοῦ δήμου Ῥώμης προσηρτήθη εἰς τὸ ἐν τῷ Καπιτωλίῳ δημοτικὸν ἀρχεῖον τῆς πόλεως ἐκείνης τὸ ἰδιωτικὸν ἀρχεῖον τοῦ μεγάλου Ῥωμαίου οἴκου Ὀρσίνη, ὅπερ ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπόκειται ἐκείνη ἐνθῆ καὶ πρότερον, ἐν τῇ πατρίῳ τῶν Ὀρσίνη *Torre Anguillara*. Ἐν τῷ περισπουδάζῳ τούτῳ ἀρχεῖῳ, οὐ τὰ ἔγγραφα ἀνέρχονται μὲν μέχρι τῶν μεσαιωνικῶν χρόνων, ἐξικνουῦνται δὲ καὶ μέχρι τῶν νεωτάτων, ὑπάρχουσι ἐν τῷ φακέῳ (*busta*) 65 καὶ τέσσαρες ἐπιστολαὶ τοῦ πρώτου τῆς Ἑλλάδος βασιλέως Ὀθωνος, τεταγμέναι ὑπὸ τοὺς ἀριθμοὺς 426 - 429. Εἶνε δὲ συγχαρητήρια τοῦ ἐκπτώτου βασιλέως, γραφέντα ἐκ Μονάχου ἰταλιστὶ πρὸς τὸν πρίγκιπα Δομίνικον Ὀρσίνην τῇ 26 Ἰανουαρίου ν. ἔ. 1860, 17 Ἰανουαρίου ν. ἔ. 1863, 27 Ἰανουαρίου ν. ἔ. 1866 καὶ 20 Ἰανουαρίου ν. ἔ. 1867 ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις καὶ τῷ νέῳ ἔτει. Σημειοῦμεν ταῦτα ἐνταῦθα χάριν τοῦ μέλλοντός ποτε νὰ συναγάγη, καθ' ἃ δεῖ, καὶ ἐκδῶση τὴν διεσπαρμένην ἀλληλογραφίαν τοῦ πρώτου τῆς Ἑλλάδος βασιλέως.

— **Νικόλαος καὶ Ἰωάννης Συγκλητικός.** Ἐν τινι τῶν κυπριακῶν μεσαιωνικῶν ἔγγράφων τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τοῦ *Mas-Latrie* (*Histoire de l' Ile de Chypre sous le règne des princes de la Maison de Lusignan*. Ἐν Παρισίοις, 1855 Τόμ. Γ' σ. 191) ἐκ τοῦ Ὀττοβονιανοῦ κώδικος 2821 τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ ἀναγινώσκομεν ὑπὸ ἡμερομηνίαν 21 Ἀπριλίου 1468 καὶ τάδε· *Le roi monseigneur manda pour la rente de sire Nicol Singritico de non paier tant des sodées comme de son fié.* Ὁ δ' ἐκδότης ὀρθῶς μεταγράφει ἐν τινι σημειώματι τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς *Synclitique*. Ἀνῆκε δ' ὁ Νικόλαος Συγκλητικός εἰς τὴν αὐτὴν γνωστὴν τῆς Κύπρου οἰκογένειαν, ἐξ ἧς ἡ ἥρωϊς Μαρία (Νέου Ἑλληνομνήμονος Τόμ. Δ' σ. 244 κ. ἑ.), ὁ Ἰωάννης (Αὐτόθι) καὶ ὁ Ἀλέξανδρος (Αὐτόθι Τόμ. Γ' σ. 110). Πρεσβύτερος δὲ τοῦ Ἰωάννου ἐκείνου Συγκλητικοῦ τοῦ τελευταῖου δεκάτου ἔκτου αἰῶνος καὶ ἀρχαιότατος πάντων τῶν γνωστῶν ἐκ τοῦ οἴκου τούτου ἀνδρῶν εἶνε ἄλλος ὁμώνυμος Ἰωάννης ὁ Συγκλη-

τικὸς, ἰατρός, μνημονευόμενος τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος παρὰ τῷ Κυπρίῳ χρονογράφῳ Λεοντίῳ Μαχαιρᾷ (Σάθα Μισσαιωνικὴ βιβλιοθήκη. Ἐν Βενετίᾳ 1873. Τόμ. Β' σ. 391.— Λεοντίου Μαχαιρᾷ Χρονικὸν Κύπρου. Texte grec par E. Miller et C. Sathas. Ἐν Παρισίοις, 1882 σ. 363). Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι, ὅτι καὶ ἐν τῷ κειμένῳ τούτῳ τὸ ὄνομα γράφεται Συγκριτικός ὡς καὶ ἐν τῷ γαλλικῷ ἔγγράφῳ τῷ ἐκδοθέντι ὑπὸ τοῦ Mas · Latrie.

— **Καὶ ἄλλαι μονωδίαὶ εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.** Εἰς τὰς ἀλλογλώσσους ἐπὶ τῇ ἀλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων μονωδίας, περὶ ὧν ἴδε Νέον Ἑλληνομνήμονα Τόμ. Ε' σ. 195 κ. ἑ.; προστεθήτω καὶ ἡ ἐν φ. 6 κ. ἑ. τοῦ κώδικος 122 τῆς ἐν Νοβάρᾳ τῆς Ἰταλίας Biblioteca Capitolare περιλαμβανομένη *Expugnatio Constantinopolitana edita per Ivanum ad illustrem dominum Federicum Montisferrati* (γρ: Montisferetrani) Urbini ac Durantis comitem. Ἴδε *P. Mazzatinti Inventari dei manoscritti delle biblioteche d'Italia* Τόμ. 5' σ. 97. Εἰς τὰς μονωδίας δ' ἐπὶ τῇ ἀλώσει δύναται νὰ ταχθῆ καὶ ἡ λατινικὴ ἐπιστολὴ τοῦ καρδινάλιου Βησσαρίωνος ἡ γραφείσα ἐκ Βονωνίας τῇ 13 Ἰουλίου 1453 εἰς τὸν δόγην τῆς Βενετίας Φραγκίσκον Φόσκαρην, *qua de rebus Constantinopoleos captivitate conqueritur, et ad res Italiae componendas, bellumque barbaris inferendum hortatur*, ἧτις ἀρχεται διὰ τῶν λέξεων *Distuli ante hunc diem*. Περιλαμβάνεται δὲ αὕτη ἐν τῷ λατινικῷ κώδικι 196 τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης. Ἴδε *A. Zanetti Graeca D. Marci bibliotheca codicum manuscriptorum*. Ἐν Βενετίᾳ. 1740 Τόμ. Β' σ. 201.

— **Ἡ εἰς τὴν ἄλωσιν Μονωδία Ἰωάννου τοῦ Μεσσυγενικοῦ,** ἣν εἶδωκα ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Ε' σ. 219 κ. ἑ. ἐκ τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος Suppl. 678, περιλαμβάνεται καὶ ἐν φ. 776^a - 779^b τοῦ ὑπ' ἀρ. 388 κώδικος τῆς ἐν Ἀγίῳ ἄρει μονῆς Ἰεήρων, γεγραμμένου τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα.

— **Ἡ νάρθηξ τῶν ἐκκλησιασῶν.** Ὁ ἐν Ληξουρίῳ φίλος κ. Ἡλίας Τσιτσέλης ἔγραψέ μοι τάδε:

α Εἰς τὰ περὶ νάρθηκος ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 257 κ. ἑ. γραφέντα ἐπιτρέψατέ μοι νὰ προσθέσω, ὅτι οὕτως ἐκα-

λοῦντο οἱ τρόνοι τοῦν παλαιῶν ἡμῶν ναῶν ἐνταῦθα, διότι ἐν αὐτοῖς ἔμενον αἱ γυναῖκες, κρυπταίμεναι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν διὰ δικτυωτῶν κα-
φασίων ἢ τζελουδιῶν (*geiosis*), κατασκευαζομένων ἀπὸ λεπτά καὶ
στενά φύλλα σπινθῶν σκληρῶν (δουγῶν) ἢ ἀπὸ καλάμια παλαιότε-
ρον. Ἐξ αὐτῶν ἐκλήθη τὸ κάτω μέρος τοῦ προνάου ὅπου ἔμενον αἱ
γυναῖκες νάρθηκας ἢ ὄρθηκας. Τὸ ἀνώγειον ὅπου ἔμενον αἱ νεώτε-
ραι ἐκαλεῖτο κυρίως γενετικὴ (γυναικωνίτις) α.

— **Τὸ ἐν Κύπρῳ Κυλάνην.** Τοῦ χωρίου τῆς Κύπρου Κοιλάν
ἢ Κοιλάνην, περὶ οὗ ἴδε Νέον Ἑλληνομνήμονα Τόμ. 5' σ. 33, 38,
338 γίνεται μνεία καὶ ἐν τῷ ἐξῆς σημειώματι τοῦ κώδικος 11 (S. I, 11)
τῆς Ἑρικαρδιανῆς ἐν Φλωρεντίᾳ βιβλιοθήκης, ἐγγράφη ἢ παροῦσα
ἢ παροῦσα (τὸ δεύτερον ἢ παροῦσα διαγεγραμμένον) ἱατρικῇ βί-
βλος παρ εμοῦ Λεοντίου μοναχοῦ, τάχα καὶ ἱεροδιακόνου·
τοῦ ἐκ τῶ Κυλάνι τῆς Κύπρου νίσσω· ὅσοι δὲ αὐτῆς ἐρα-
σταὶ τύχηται εὐξασθαι ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἐτελειώθη δὲ ἐν ζ η α

ἀπὸ δὲ Χριστοῦ, α φ πγ ἔτος ἐν μηνὶ Φεβρουαρίῳ : κε'.
Ἴδε *Vitelli* ἐν *Studi italiani di filologia classica* Τόμ. Β' σ.
481. Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι τὸ χωρίον γράφεται ἐν τῷ ση-
μειώματι τούτῳ Κυλάνι διὰ τοῦ υ κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Μενάρδου
προτεινόμενα ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. 5' σ. 338.

— **Ἡ Γατελούζιος ἐπιγραφή.** Ὁ ἐν Μυτιλήνῃ κ. Μιχαὴλ
Κ. Στεφανίδης ἐπέστειλε μοι τῇ 31 Μαρτίου 1911 τάδε·

α Ἡ ὑπ' ἐμοῦ ἔκδοσις (ἐν α' Ἀμαλθείας ε' Σμύρνης ἀριθ. 9608,
22 Ἰουνίου 1910) τῆς εἰς Νικόλαον Γατελούζιον ἀναφερομένης ἐκ
Μυτιλήνης ἐπιγραφῆς ἐγένετο (ὡς ἦν ἐπόμενον ἐν ἐφημερίδι καὶ δὴ
ἐπιγραφῆς λατινικῆς) μετὰ τυπογραφικῶν σφαλμάτων καὶ παραλεί-
ψεων, μεθ' ὧν καὶ ἀνατυπώθη ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ ἑβδόμου
τόμου τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος (ἐν σ. 343), ὅπερ μόλις πρὸ τινῶν
ἡμερῶν περιῆλθεν εἰς χεῖράς μου. Ἀντίγραφον τῆς ἐπιγραφῆς εἶχον
πέμψη κατὰ Ὀκτωβρίον τοῦ 1910 καὶ πρὸς τὴν «Βυζαντιδα» τῶν
Ἀθηνῶν, ἣν μὲν ἰδὼν ἔκτοτε, ἀγνοῶ ἂν ἐδημοσίευσεν αὐτὴν. Διὰ
τοῦτο παραθέτω ἐν τῇ ἀπέναντι σελίδι πιστὸν τῆς ἐπιγραφῆς ἀντί-
γραφόν μου.

[PRI]
 NCIPIS ET M. A. C. P. D. D
 NICOLAI GATELVXI
 MITILENI & CDNI. HEC
 LOGIA CONSTRVCTA
 FVIT ANO A NATIVI
 TATESALVATORIS
 NOSTRI IHV XPI.
 MCCCCXLX^o
 MEMORIA RACIO
 PROVIDECIA DOCILLI
 INTELLECTVS EXPERIECIA
 CAVCIO^o

Ἐπὶ ἐνεπιγράφων μάρμαρον κεῖται συνεκτισμένον¹ ἐν τῷ τοίχῳ τῆς μεγάλης ἐν τῷ φρουρίῳ Μυτιλήνης (οὐχὶ Σμύρνης)¹ πυριτιδαποθήκης, εἰς ἣν ἀπαγορεύεται μὲν, ὡς εἰκός, ἡ εἰσοδος, ἐγὼ δ' ἀπαξ εἰσῆλθον, ἐντεταλμένος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν αὐτόθι ἀλεξικεραύνων. Ἐν τῷ αὐτῷ περιβόλῳ εἶδον καὶ ἐπιγραφὴν ἑτέραν ἑλληνικὴν, ὑπάρχουσι δὲ πιθανῶς καὶ ἄλλαι, ὡς ἐκ μαρμάρων ἐνεπιγράφων εἶναι πολλαχοῦ ἐκτισμένα καὶ τὰ τείχη τοῦ ὠραίου ἐνετικού φρουρίου.

Παρατηρῶ δὲ τάδε: Τῶν τεσσάρων τελευταίων στίχων τῆς ἐπιγραφῆς τὰ γράμματα εἶναι μικρότερα. Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ 2 στίχου καὶ τὸ τέλος τοῦ 11 στίχου εἶναι ἐφθαρμένα. Τὸ NCIPIS πρέπει ἀναμφιδόλως νὰ συμπληρωθῆ PRINCIPIS (ἐκ προηγουμένου στίχου ἐλλείποντος). Ἡ λέξις CDNI ἀντεγράφη ὀρθῶς. Ἄλλως δὲ τὸ ἐπ' αὐτῆς σημεῖον ~ δηλοῖ ὅτι ἡ λέξις ἐχαράχθη συναπτωμένη (κατὰ ἓν τοῦλάχιστον γράμμα), καὶ ἄρα ἀποκλείεται, δοκεῖ μοι, τὸ: AENI. Ἡ λέξις PROVIDECIA (ὡς καὶ ἡ experiecia) κεῖται οὕτως, ἄνευ τοῦ N.

¹ Ἐν τῷ ἀνωτέρῳ τόμῳ τοῦ Νέου Ἑλληνομνημονος ἐν σελ. 342, στ. κατ. 4 ἀντί: τοῦ ἐν Σμύρνη, γράφει: τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ.

— Τοπωνυμίες Καλαμῶν. Ὁ ἐν τῷ Καποδιστριακῷ Πανεπιστημίῳ συνάδελφος κ. Ἀνδρίας Σκιας ἀνεκοίνωσέ μοι τὰ ἑξῆς·

« Εἰς τὰς τοπωνυμίας τῶν Καλαμῶν, ἃς ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Ζ' σ. 319 ὁ συμπολίτης καὶ παλαιὸς διδάσκαλός μου κ. Δημ. Χ. Δουκάκης, κρίνω ἀναγκαῖον νὰ προσθέσω καὶ μίαν προσέτι, παραλειφθεῖσαν μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἱκανὴν δ' ἔχουσαν σπουδαιότητα διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἡ τοπωνυμία αὕτη εἶνε τὸ Πηγαδίτσι, λέγεται δ' οὕτω στενὸν τι φρέαρ κειμένον παρὰ τὴν εἰς τὰ Γιαννιτσάνικα ἄγουσαν ἀμαξιτὴν ὁδὸν, ἐν τέταρτον περίπου τῆς ὥρας πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως τῶν Καλαμῶν καὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ρύακος, ὅστις κατὰ τὸ παρὰ τὰς πηγὰς αὐτοῦ μέρος φέρει τὸ ὄνομα Καλαμίτσι, ἐκ καλαμῶνός τινος βεβαίως ὑπάρχοντός ποτε αὐτόθι. Αἱ δύο αὗται τοπωνυμιαὶ Πηγαδίτσι καὶ Καλαμίτσι δηλοῦσιν ὅτι ἐν τῇ ἐπιχωρίῳ διαλέκτῳ τῆς χώρας ταύτης ἤτο ποτε εὐχρηστος ἢ παρὰ τῷ Πτωχοπροδρόμῳ συχνάκις ἀπαντῶσα ὑποκοριστικὴ κατάληξις -ίτσι, ἣτις σήμερον δὲν ὑπάρχει πλέον αὐτόθι, εἰμὴ μόνον ἐν τῇ κοινῇ λέξει κορίτσι. Ἡ ἐξαφάνισις τῆς καταλήξεως ταύτης κατὰ πᾶσαν πιθανότητα συνέβη ἕνεκα μεταναστεύσεως τῶν κατοίκων ἢ μεγάλης ἐποικίσεως, ἣτις ἤλλοίωσε τὴν ἐπιχωρίαν διάλεκτον.

« Ἀξία σημειώσεως εἶνε προσέτι καὶ ἑτέρα τις τοπωνυμία, ἐπίσης παραλειπομένη ὑπὸ τοῦ κ. Δουκάκη, ἧτοι ἡ Φραγκόλιμνα. Οὕτω καλεῖται μικρὰ βοθροειδὴς λίμνη ἔχουσα διάμετρον πλεον τῶν 100 μέτρων, ἐπιχωσθεῖσα δὲ πρὸ πεντήκοντα περίπου ἐτῶν καὶ μεταβληθεῖσα εἰς πλατεῖαν, ἣτις φέρει εἰσέτι τὸ αὐτὸ ὄνομα. Ἡ Φραγκόλιμνα κεῖται κατὰ τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τῆς πόλεως πλησίον τοῦ νεκροταφείου, ὀλίγα δὲ μέτρα ἐξωθὴ τοῦ τείχους τῆς ἀρχαίας πόλεως τῶν Φαρῶν, οὐ ἔχουσιν εὐρεθῆ λείψανά τινα, περὶ ὧν διέλαθον ἐν τῇ Ἀρχαιολ. Ἐφημερίδι τοῦ ἔτους 1911. Ὅμοιοι βόθροι, δι' αἰφνιδίας καταβυθίσεως τοῦ ἰδάφους ἐσχηματισμένοι καὶ νῦν ἐτι κατὰ καιροὺς σχηματιζόμενοι, ὑπάρχουσι πάμπολλοι περὶ τὴν Βόνιτσαν ἐν Ἀκαρνανίᾳ, καλοῦνται δὲ ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων λινοβρόχια, κατὰ τινα δ' ἰκδρομὴν μου εἶδον αὐτόθι τὰ ἱερίπια ἐκκλησίας τινός, ἧς τὸ πλεῖστον εἶχε καταβυθισθῆ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐν τινι τοιούτῳ βόθρῳ, ἐνῶ μέρος τι ἔμεινεν ἀβύθιστον. Ἀφοῦ δ' ἐν τῷ βίῳ Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε

τῷ ἐκδοθέντι ἐν τῷ Νίῳ Ἑλληνομαθημονι Τόμῳ Γ' σελ. 129 κ. ἐ. μνημονεύεται (σ. 190 - 191) ὅτι γηλορός τις ἐν Κκλκμάτα διὰ θαύματος ἐκ θεηλάτου ὀργῆς κατεβυθίσθη σὺν τῷ ἀγρῷ καὶ ταῖς ἀρούραις καὶ ταῖς σκιναῖς καὶ πάσῃ τῇ παροικία τοῦ στίφους τῶν ληστῶν, οἵτινες εἶχον ὑβρίσει τὸν ὄσιον Νίκωνα, καὶ ὅτι ὕδατος πολλοῦ κάτωθεν ἀναδοθέντος καὶ ἀνωθεν πάλιν ἐξ ὑπογυίου συρρεύσαντος καὶ τὸ χάσμα καλύψαντος, μετρηεῖσθαι ὁ χώρος ἅπας εἰς ἔλη καὶ τοῖς τέλμασι καὶ τῇ συναγωγῇ τῶν ὑδάτων λάμπαν κεκαλυμμένος, καθάπερ δὴ καὶ εἰς δεῦρο καθορᾶται, εἰκάζω ὅτι τοῦτον τὸν βόθρον τῆς Φραγκολίμνης ἐνοεῖ ὁ βιογράφος, ἐπειδὴ ἄλλο τοιοῦτον βύθισμα οὔτε ὑπάρχει παρὰ τὰς Καλάμας, οὔτε ὑπῆρξέ ποτε, καθ' ὅσον γινώσκω. Ὁ δὲ βιογράφος τοῦ ὀσίου Νικωνος ἀναμφιβόλως περιγράφει τὸν χώρον τοῦτον ἐξ αὐτοψίας, ἀφοῦ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναφέρει καὶ ὅτι ἢ ὀροφῆ μόνον ὀρᾶται τοῦ θείου ναοῦ ἐπιπόλαιος μέσον τοῦ ὕδατος, ὃς ἦν πάλαι ἐν τῷ ἀγρῷ ἰδρυμένος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ. Ὁμοίαν καταβύθισιν ἐν Σιπύλῳ περιγράφει ὁ Πausανίας, VII 24, 13.

α Τοῦ δὲ ὑπὸ τοῦ κ. Δουκάκη σημειούμενον Φραγκολήγαδο ἐγὼ εἶχω ἀκούσει λεγόμενον Βρακολήγαδο, ἴσως δὲ τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος τοῦ ὀνόματος τούτου εἶνε λέξις ξενικὴ μεταδοθεῖσα ἐπὶ τῆς Βενετικῆς κυριαρχίας (πρβλ. τὸ Γερμανικὸν Brackwasser). Ἀληθῶς δὲ τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος τούτου εἶνε ὑφάλμυρον.

α Σημειωτέα προσέτι καὶ ἡ τοπωνυμία Πενταχώρι (τὸ), δηλοῦσα φρέαρ τι κείμενον ἐντὸς τῆς πόλεως κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ ἐπιλεγομένου Φλαρείου. Πόθεν ἐδόθη εἰς τὸ φρέαρ τοῦτο τὸ ὄνομα Πενταχώρι, δὲν γνωρίζω μόνον ὡς εἰκασίαι δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἴσως εἶνε τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου κτήτορος ἐκφερόμενον ἀρχικῶς κατὰ γενικὴν πτώσιν.

α Ἀναγκαῖον προσέτι κρίνω νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἡ ὑπὸ τοῦ κ. Δουκάκη ἀναγεγραμμένη τοπωνυμία Πλεύνα εἶνε νεωτάτη, ἀποδοθεῖσα μόλις πρὸ τριακοντα περίπου ἐτῶν ἕνεκα τῆς μεγάλης φήμης τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Πλεύνας εἰς θέσιν τινὰ κατὰ τὴν εἰς Νησίον ἀγούσαν ἀμαξιτὴν ὁδὸν, δι' ἧς οἱ χωρικοὶ μεταφέρουσιν εἰς Καλάμας τὰ πρὸς πώλησιν προκόντα αὐτῶν, ἰδίως δὲ τὴν σταφίδα. Ὁ ἀνομάσας τὴν

θείσιν ταύτην Πλεύναν ἠθέλησε νὰ δηλώσῃ, ὅτι εἶνε ἐπίκαιρος καὶ τρόπον τινὰ στρατηγικὴ διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν Μεσσηνιακῶν προϊόντων, ἅτινα ἀγοράζουσιν αὐτοῖσι εἰς συμφερούσας τιμὰς οἱ μεταπράται.»

— Ὁ Μένανδρος ἐν Ἀγίῳ Ὄρει. Ἐν τῷ κώδικι 107 τῆς ἐν Φλωρεντία βιβλιοθήκης Magliabecchiana, περιέχοντι σύμμιχτα ἰταλιστὶ καὶ λατινιστὶ τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα ἀναγινώσκονται ἐν φ. 212 καὶ τὰδε, γεγραμμένα τῷ 1616 χειρὶ τοῦ Ἱερωνύμου da Sommaia: «Menandro diceva D. Mario Greco trovarsi al Monte Sacro».

— Ἀρμόνιος ὁ Ἀθηναῖος. Ἐν τῇ ἐμῇ πραγματείᾳ περὶ τῶν Ἀθηναίων βιβλιογράφων (Ἐπιτηρίδος Παρνασσῶ Ἔτ. 5', 1902, σ. 184 κ. ἐ., χωριστοῦ τεύχους σ. 28 κ. ἐ.) πολὺς ἔγεινε λόγος περὶ Ἀρμονίου τοῦ Ἀθηναίου, τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Θεοδώρου Γαζῆ, καὶ τῶν πρὸς τὸν βίον αὐτοῦ σχετιζομένων διαφόρων δυσεπιλύτων ζητημάτων, ἐν οἷς καὶ τὸ ἐπώνυμον αὐτοῦ Μουράδ Ῥίμ, ὡς ἐπωνομάζεται ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 19 κώδικι τοῦ Plateus LXXXI τῆς ἐν Φλωρεντία Λαυρεντιακῆς βιβλιοθήκης ἐν ἰδιογράφῳ σημειώματι, ἔχοντι ὧδε: Αὕτη ἡ βίβλος ἐστὶν Ἀρμονίου τοῦ Ἀθηναίου τοῦ νῦν λεγομένου Μουράδ Ῥίμ, δῶρον τῆς αὐτοῦ ἀγαθῆς τύχης, τουτέστι θείου Θεοδώρου Θεσσαλονικίου τοῦ Γαζῆ. Τοῦ σημειώματος τούτου πανομοιότυπον ἐκ φωτογραφίας σταλείσῃ μοι παρὰ τοῦ κ. Ἑρρίκου Brockhaus, διευθυντοῦ τοῦ ἐν Φλωρεντία Kunstarchäologisches Institut, ἔχω δημοσιεύσει ἐνθ' ἀν. (Ἐπιτηρίδος Παρνασσῶ Ἔτ. 5' σ. 186, χωριστοῦ τεύχους σ. 30).

Πλειότερά τινα περὶ αὐτοῦ μαθηάνομεν νῦν ἐκ σημειώματος, ὅπερ εὔρον κατὰ τὸ λῆξαν θέρος διερευνῶν τὸ Δημόσιον ἀρχειον (Staatsarchiv) τῆς Βιέννης. Τὸ σημείωμα τοῦτο ἔχει ὧδε:

⟨nr Harmonius Atheniensis Quimodo Murad Rhim nuncupatur Turce, prefati Divi Baiasit Imperatoris: maximi Secretarius.

Εὐρῆται δὲ τὸ σημείωμα ἐν τῷ τμήματι τῶν ἐκ Ῥαγούζης ἐγγράφων ὑπ' ἀρ. $\frac{1169}{3}$ κάτωθεν ἐγγράφου ἰταλιστὶ γεγραμμένου τῇ

20 Ἰουνίου 1182 καὶ φέροντος ἄνω τὸν τουρᾶν τοῦ σουλτάνου Βαγιαζίτ. Εἶνε δὲ τοῦτο ἀντίγραφον ἐγγράφου, δι' οὗ ὁ σουλτάνος ἀγγέλ-

λει εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς 'Ραγούζης τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐκνίκησιν τοῦ ἀδελφοῦ Τζέμ, περὶ οὗ ἴδε *L. Thiasne* (Djem-sultan... d'après les documents originaux en grande partie inédits. 'Εν Παρισίοις. 1892) καὶ Νέου 'Ελληνομνήμονος Τόμ. Ε' σ. 167 κ. ἑ., καὶ ὑπόκειται γενναίαν ἀμοιβὴν, ἂν οἱ 'Ραγούζαιοι ἀναχαιτίσωσι τὴν εἰς Εὐρώπην φυγὴν αὐτοῦ.

'Εκ τοῦ σημειώματος τούτου τοῦ 'Αρμονίου βλέπομεν, ὅτι οὗτος εὕρισκετο ἐν ἔτει 1482 ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Βαγιαζίτ ὡς γραμματεὺς αὐτοῦ, ἰσως δὲ καὶ τοῦ Μωάμεθ πρὸ τῆς ἐν ἔτει 1481 ἀναρρήσεως τοῦ Βαγιαζίτ, πιθανῶς χάριν μόνον τῶν ἐν εὐρωπαϊκαῖς γλώσσαις σουλτανικῶν ἐγγράφων. 'Εντεῦθεν δ' ἐξηγεῖται καὶ τὸ τουρκικὸν ὄνομα Μουράδ, ὅπερ φέρει. 'Ἡ παρὰ τῷ Βαγιαζίτ ὑπηρεσία ἐξηγεῖ καὶ τὸν λόγον τῆς ἀρνησιθρησκείας αὐτοῦ. 'Εκ τοῦ ἐγγράφου τούτου μανθάνομεν πρὸς τούτοις, ὅτι τῷ 1482 εὕρισκετο ὁ 'Αρμόνιος παρὰ τῷ Βαγιαζίτ ἐν Τουρκίᾳ· ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν προάγεται δι' αὐτοῦ τὸ ζήτημα περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν διέτριβεν ἐν 'Ιταλίᾳ ὡς κτήτωρ τῶν ὑπ' ἑμοῦ ἐν τῇ ἀνωτέρῳ σημειωθείσῃ πραγματείᾳ ἀναγραφέντων κωδίκων. 'Αλλὰ καὶ δὲν καταρρίπτονται ἐκ τοῦ νέου εὐρήματος οἱ αὐτόθι ἐκτεθέντες λόγοι, δι' οὓς ὁ 'Αρμόνιος διέτριβεν ἐν 'Ιταλίᾳ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκάδα τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος. Δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον, ὅτι εἰς τὴν 'Ιταλίαν μετέβη ἀποχωρήσας κατ' ἄγνωστον ἔτος καὶ δι' ἄγνωστον λόγον ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Βαγιαζίτ. 'Αλλὰ καὶ ἄλλο τι δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν ἐκ τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου τοῦ ἐκ τοῦ ἀρχείου τῆς 'Ραγούζης περιελθόντος εἰς τὸ τῆς Βιέννης. Βλέποντες, ὅτι ὁ 'Αρμόνιος ὑπῆρξε γραμματεὺς τοῦ Βαγιαζίτ, καθ' ἃ πρότερον ὁ Κριτόβουλος τοῦ Μωάμεθ, τὸν 'Αρμόνιον δικαιοῦμεθα νὰ θεωρήσωμεν οὐ μόνον ὡς γραφεία χρησιμεύοντα εἰς σύνταξιν καὶ γραφὴν τῶν ἑλληνικῶν ἐγγράφων τῶν ἐξεληθόντων ἐκ τοῦ σουλτανικοῦ γραφείου πάντως μὲν τῷ 1482, πιθανώτατα δὲ καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἀρχῆς τοῦ Βαγιαζίτ, τὸ 1481, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ 1482. 'Αλλὰ δὲν δυνάμεθα καὶ νὰ ὀρίσωμεν τίνα τὰ τελευταῖα ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ 'Αρμονίου ἐξεληθόντα ἑλληνικὰ δημόσια γράμματα τοῦ σουλτάνου ἐκείνου¹, ἅτε ἀγνωσοῦντες τὸ ἔτος τῆς ἐκ τῆς αὐλῆς αὐτοῦ ἀποχωρήσεως τοῦ 'Αθηναίου γραμματέως καὶ τῆς εἰς 'Ιταλίαν

¹ Ἰδε Νέον 'Ελληνομνήμονα Τόμ. Ε' σ. 155 κ. ἑ.

μεταβάσεως αὐτοῦ. Ὅπως δὴ ποτε νῦν τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρμονίου προστίθεται δεύτερον εἰς τὸν κατάλογον τῶν Ἑλλήνων γραμματέων τῶν πρώτων σουλτάνων, πρώτου τοιοῦτου ὑπάρξαντος τοῦ Κριτοβούλου. (Πρβλ. Νέου Ἑλληνομνημόνων Τόμ. Ε' σ. 65).

— Τὸ μεσαιωνικὸν ὄνομα τῆς μακεδονικῆς Πέλλης. Ἐκ τινος σημειώματος Εὐαγγελίου τῆς μοναστηριακῆς βιβλιοθήκης Ῥωκοπίσα τοῦ ἔτους 1368 μανθάνομεν, ὅτι ἡ ἐν Μακεδονίᾳ Πέλλα ἐκαλεῖτο τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα διὰ τοῦ σλαβικοῦ ὀνόματος Σλάνιτσα. Ἔχει δὲ τὸ σημεῖωμα τοῦτο ὡδε· Τὸ τοιοῦτον θεῖον ἅγιον Εὐαγγέλιον ἦν τοῦ πανιερωτάτου ἐπισκόπου Σλάνιτζης ἡτοῖ Πέλλης κυροῦ Ἀντωνίου. Ἴδε Περιοδικὸν τοῦ Ῥωσικοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἰνστιτούτου Κωνσταντινουπόλεως 1899 σ. 131.

— Βυζαντινὰ ἐπιγράμματα. Ἐν τῷ Βιενναίῳ κώδικι Phil. CX, φ. 532⁶ περιλαμβάνονται τὰ ἐξῆς ἀνέκδοτα, ὅσον οἶδα, βυζαντινὰ ἐπιγράμματα·

Ἐπὶ κήπῳ.

Ὅρξες, θεατὰ, τοῦ φυτῶνος τὴν χάριν·
 πρόκυψον, ἄψαι τῶν φυτῶν, οὐδεὶς φθόνος.
 Ἴδου κρίνον· τρύγησον, ἀλλὰ σωφρόνως,
 ἰδου χλόη· τρύφησον, ἀλλὰ μετρίως.
 Ὑδωρ ἰδού· ῥόφησον, ἀλλ' οὐκ εἰς κόρον.
 Ὡς ἐν τύποις δὲ καὶ σεαυτὸν μοι βλέπε.
 Ἄνθεις, ἀπανθεις· τοῦτο δὴ καὶ τοῦ κρίνου,
 θάλλη, μαραίνη· τοῦτο καὶ τῶν ὑδάτων.
 Ἄν, ὡς ἔφην, ἄνθρωπε, τὸν κήπον βλέπης,
 πλήσεις μὲν οἶδα καὶ χαρᾶς τὴν καρδίαν
 καὶ ψυχικὴν δε κερδανεὶς σωτηρίαν.

Εἰς τὸ αὐτό.

Ὅρων σε, κῆπε, καὶ τὰ δένδρα σου βλέπων
 ἀγάλλομαι μὲν τῇ θεῆ τὴν καρδίαν,
 φαντάζομαι δὲ τῆς Ἐδέμ τὸ χωρίον.
 Καὶ βούλομαι μὲν τοῖς φυτοῖς προσεγγίσαι,
 πλὴν τοῦ φυτοῦ τὴν γειῦσιν εἰς νοῦν λαμβάνων.

ἔξ οὐ φαγὼν ὄλισθον εἰς ἁμαρτίαν,
θέλω τρυγήσαι καὶ φαγεῖν, ἀλλὰ τρέμω
μὴ γνώσειας τὸ ξύλον ἐκτραγῶν θάνω.

Εἰς τὸ αὐτό.

* Ἄνθρωπε, δεῦρο καὶ τρύφησον καὶ φάγε·
ἀκινδύνως γὰρ καὶ τρυγήσεις καὶ φάγης·
μόνον τὸ λιχνον ἐκδιώξας μακρόθεν,
τὸν ὑάκινθον κείρε, τοῦ κρίνου δρέπου,
τρύγα τὸ μύρτον, λαμβάνου τοῦ βαλσάμου,
οὐχ ὡς δι' αὐτῶν θηλυεῖς τὴν καρδίαν,
ἀλλ' ὡς τρυγήσης μυστικὴν εὐωδίαν
τοῖς κτίσμασι γνοῦς τὸν κτίσαντα δεσπότην.

Εἰς τὸ αὐτό.

Βαβαὶ πόσαις ὁ κήπος ἠδοναῖς βρῖθει·
κρινωνιάς ἐκεῖθεν εὐθαλεῖς φύσεις,
ρόδωνιάς ἐντεῦθεν ἀνθούσας φέρεις,
ἰωνιαῖς τέθηλας, ἄνθεσι βρύεις,
ὑδῶρ ἀναρρεῖς ἐκ φλεβῶς ἱραστίας (βίε),
ἀνατρέχον μὲν ὑπὸ λεπτῷ τῷ ψόφῳ,
ἰδεῖν δὲ λαμπρὸν καὶ πιεῖν ὑπὲρ μέλι,
καὶ τοὺς ὀρώντας ἠδύνεις πολυτρόπως.

Εἰς τὸ αὐτό.

Τὴν καλλονὴν, ἄνθρωπε, τοῦ ρόδου βλέπων
καὶ τὰς ἀκάνθας εὐφυῶς περισκόπει
κάντεῦθεν εἰς ἐννοιαν ἔλθῃ τοῦ βίου.
Ὡς ὁ τρυγῶν γὰρ τὸ γλυκύπνοον ρόδον
ἐκ τῶν ἀκανθῶν αἵματοι τοὺς δακτύλους,
οὕτως ἀπάντων ἀγαθῶν κοινωνία
εὐρίσκεται μὲν, ἀλλὰ μυρίοις πόνοις·
οὐκ ἔστι γὰρ ἄμοχθον οὐδὲν ἐν βίῳ.

— *Ἐπινόρθωσις ἐνθυμησεως. Ὁ ἐν Λαρίσῃ σχολάρχης
κ. Ν. Γεωργάρας ἔγραψέ μοι τάδε·

α Ἡ δὲ ἀριθ. 206 ἐν Νίου Ἑλληνομνημίωνος Τόμῳ Ζ' σ. 177-8 καταχωρισθεῖσα ἐνθύμησις τοῦ Ἰωάννου (Ἰωάσαφ) Δορυανοῦ ἑλλειπῶς πως ἀνετυπώθη ἐκ τοῦ Τόμ. Δ' σ. 489· διότι ἑλλεῖπει τὸ ἄρθρον ὃ εἰς τὸ ἐγὼ (ὁ) εὐτελής καὶ ἡ λ. ὀνόματι εἰς τὸ ἐπισκόπου (ὀνόματι) Παχωμίου.

— Σημείωμα τοῦ Σκιαθοῦ καὶ Σκοπέλου Ματθαίου.
Παρὰ τοῦ αὐτοῦ κ. Ν. Γεωργάρα ἔλαβον τάδε·

α Ἐν τοῖς χειρογράφοις τοῦ μακαρίτου πάππου μου Γιαννιοῦ (Ἰωάννου) Γεωργάρα, ἀνδρὸς μέγα σχόντος ἀξίωμα καὶ ποικίλως δρᾶσαντος, κατὰ τὸν ἱερὸν ἡμῶν ἀγῶνα μάλιστα, ἀνεῦρον σημεῖωμα πολλοῦ λόγου ἀξίου γραφὴν τῷ 1794, ὡς ἀσφαλῶς εἰκάζεται, παρὰ τοῦ προτελευταίου ἐπισκόπου Σκιαθοῦ καὶ Σκοπέλου Ματθαίου, οὐ διάκονος ὑπῆρξέ ποτε καὶ ὁ φιλόπατρις διδάσκαλος τοῦ γένους Γρηγόριος Κωνσταντᾶ¹. Τοῦτο χάριν τῶν περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων ἐκδίδω ἐνταῦθα ἀπαραλλάκτως, γράψας χάριν εὐκολίας τῶν ἀναγνωστῶν τὰ κύρια ὀνόματα διὰ κεφαλαίου γράμματος, ὅπερ παντελῶς ἑλλεῖπει ἐν τῷ πρωτοτύπῳ πλὴν μόνου τοῦ Ε ἐν ἀρχῇ, καὶ θέσας τὰ κατάλληλα σημεῖα τῆς στίξεως.

Ἐν τῷ ^φαψοζ : Δεκεμβρίου ε' ἐγεινεν ἡ χρωτωνία μου εἰς Τύρναβον παρὰ τοῦ πανιεροτάτῳ καὶ σεβασμιοτάτῳ μοι δεσπότῃ καὶ γέροντῃ ἀγίῳ Λαρίσσης κῶ μοι κῶ Μελετίῳ ἐκ βασιλευούσης καὶ ἤλθον εἰς τὴν ταπεινὴν ἐπισκοπὴν Σκοπέλου Ἰαννοαριοῦ γ' : καὶ ἐμπῆκα εἰς τὸ κονάκιον εὐρὸν αὐτῷ χωρὶς μπαρδάκι² νὰ ποῖω νερὸν, μῆτε χολιάριον ὀποῦ εἶναι τὸν μικροτέρον. Ἐγεινεν με χρωτωνία μου μὲ ἄλλα πουτζεῖα 17 ἡτοὶ δεκαπτά. Ὑπόφερα μύρια κακᾶ ἀπὸ δυσστηχίας καὶ τῶν προστατευῶντων. Δὲν εὐρῆκα ὡς γράφω τίποτα τῆς ἐπισκοπῆς. Δίῳ τόποι (ἀν:ι τόπους) με εἶπαν ὅτι ἔχει : ὁ ἕνας εἰς τὸ Μιχαλάκη τὸ ρεῦμα, καὶ ὁ ἄλλος καρσῆ εἰς τὸ Καραδοτσάκισμα, ἀχριστος. Ἐως τώρα

¹ Γρηγορίου Κωνσταντᾶ Βιογραφία, λόγοι, ἐπιστολαὶ ὑπὸ Ἑρήγα Ν. Καμπλάρι. Ἐν Ἀθήναις. 1897 σ. 10.

² Ἐν τῇ νήσῳ Σκοπέλῳ ἡ λέξις λέγεται μαρούδ' καὶ μαρδάκ' σημαίνει μικρὴν ὑδρίαν.

ἐχ.. [ἐν τῇ ᾠγ:] μὲν (δηλ. ἔχομεν) χρόνοι 17¹.

Ἐν τῷ ἀψκ^α ἦλθεν μεγάλη ἀκρίβεια πανκόσμιος καὶ ἔλειψις τοῦ σῆτου καὶ ἐπίγην καὶ ἐπολήτω τῷ σπτάρη ἕως δεκατρῆς παράδες ἢ οὐκᾶ, βασιτώντας καὶ ἐξελεείπωντας ἕως δέκα· καὶ ἐπτᾶ ἕως εἰς δύο χρόνους.

Εἰς τὸ ἴδιον ἔτος ἀκολούθησεν σεφέρη μετὰ τῶν Γερμανῶν καὶ Ῥουσιῶν ἢ βασιλεία τῶν Τουρκῶν· καὶ ἐφάνη κάποιος Λάμπρος² ἀπὸ χωρῶν Λιβαδεῖαν, ὁ ὁποῖος εὐρέθη ἀπὸ τὰ πρῶτα σεφέρια εἰς Ῥουσίαν καὶ εὐγῆκεν καὶ αὐτὸς, ἔκαμεν μὲ ἰδοιᾶ του ἔξοδα ἕως δέκα καραδόπουλλα με ρούσικην μπατιέραν³, ἀρματώνωντάς τα μὲ μαζόματα νυσιωτῶν ἀνθρώπων, καὶ κατεκούρσευεν καὶ ἀφάνιζεν εἰς του Τοῦρκου τὰ νυσία. Καὶ ἐφθασεν καὶ εἰς τὰ νυσία τῆς ταπεινῆς μου ἐπισκοπῆς Σκιάθου καὶ ἐπῆρεν καράβια, ἀνθρώπους καὶ τοὺς εἶχεν μαζή του καὶ ἀφάνησεν τὴν Ἀσπρην θάλασσαν καὶ τὰ νυσία μας καταπάτη. Ἐνενηντα δύο⁴· ἐγεινεν ἀγάπη τῶν βασιλέων καὶ αὐτὸς πᾶλιν εὐγῆκεν καὶ ἐρίμαξεν ὡς κουρσάρης.

Καὶ πᾶλιν εἰς τοὺς ἀψηβ Ἀπριλίου κε' εὐγῆκεν δόγμα παρὰ τοῦ πολυχρονίου ἀνακτος εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειάν του εἰς τὸν ραγιάν του: Ὅποιοι ἔχουν ἀμπέλια, νὰ τα κάμουν ὅ,τι θέλουν τα σταφύλια των ὡς σταφίδια ἢ πετιμέζια, εἰ δὲ, ὁποῖοι θελίσουν νὰ κάμουν κρασιᾶ, ἀδειαν νὰ ἔχουν. Πλὴν ἐδιορίσθησαν βασιλικοὶ ἀνθρωποὶ νὰ μετροῦν τὰ γενόμενα κρασιᾶ καὶ νὰ πληρόνουν ἀπὸ δύο παράδες τὴν οὐκᾶ εἰς τὸ μυρῆ. Καὶ στοχαζόμενος ὁ κόσμος, μᾶλιστα τὰ νυσία, ἄλλοι μὲν τα ἀφῆσαν καὶ ἐχάθησαν εἰς τὰ ἀμπέλια, ἄλλοι δὲ ἔκαμαν σταφίδια καὶ πετιμέζια, ἄλλοι δὲ ὡς λέγωμεν ἐχάθησαν καὶ ἔμεινεν ὁ κόσμος εἰς μίαν κακὴν κατάστασιν καὶ ἀκοιδερνισίαν καὶ ἀποροῦσαν τί νὰ γείνουν.

Ταῦτα μὲν μέχρι τοῦδέ καὶ ἴλεος νὰ γένη τὸ θεῖον ἔλεος εἰς τῷ γένος μου.

¹ Ἐκ τούτου ἀσφαλῶς εἰκάζεται ὅτι τὸ σημεῖωμα ἔγραψεν τῷ 1794.

² Ὁ περίπυστος Κατωῶνης.

³ Αἱ τρεῖς αὗται λέξεις παρεσχῆθησαν ἐκ τῶν ἄνω.

⁴ Ὅμοίως αἱ δύο αὗται λέξεις παρεσχῆθησαν ἐκ τῶν ἄνω.